

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Stichting deltaWonen
Aangevraagde activiteiten :	renovatie van een appartementencomplex
Datum ontvangst aanvraag :	23.12.2021
Locatie :	Jacob Catsstraat te Kampen
Datum beschikking :	01.12.2022
Kenmerk :	D2022-08-002885
Zaaknummer :	2021-014247

Datum verzending

02.12.2022

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	5
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen.....	6
B.3	Soortspecifiek	7
B.4	Compenserende maatregelen	7
B.5	Overige zaken.....	8
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	9
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
C.1.1	Bevoegdheid	9
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
C.1.2	Procedure.....	9
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	9
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
C.1.3	Toetsingskader soorten	9
C.1.3.1	Wettelijke regels	9
C.1.3.2	Provinciaal beleid	9
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN.....	10
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
C.2.2	Doel van het project	10
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
C.2.4	Periode.....	10
C.2.5	Onderliggende documenten.....	11
C.2.6	Aanvullende gegevens.....	11
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	11
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek.....	11
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	13
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	14
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
C.3.2	Adviezen	14

C.3.2.1	Bespreking van adviezen.....	14
D.	SLOTCONCLUSIE	15

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend.

Deze hebben wij op 23 december 2021² ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2021-014247.

De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag is gedaan vanwege het renoveren of slopen van een appartementencomplex (complex 3610) bestaande uit 65 flatwoningen aan de Jacob Catsstraat te Kampen.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten en soorten van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om de verboden om de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵ en om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de egel opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op het renoveren of slopen van een appartementencomplex (complex 3610) voor de locatie Jacob Catsstraat te Kampen.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit en is geldig tot en met 1 januari 2027.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- Ecogroen B.V., *Activiteitenplan renovatie complex 3610 te Kampen*, 23 december 2021;
- Ecogroen B.V., *Notitie aanvullingen ontheffing Wet natuurbescherming*, 21 juli 2022.
- [REDACTED] Ecogroen B.V., *Email egelkasten*, 29 november 2022.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid Wnb

² Kenmerk provincie 2021-014247

³ Op basis van 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid

⁴ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

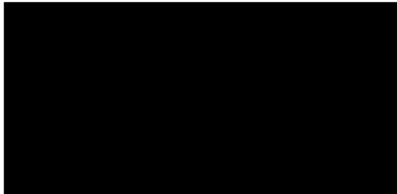
⁶ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Kampen;
- Ecogroen B.V., ten name van de heer 

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,



Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 2 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2022-08-002885). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁷, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

5. Bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken van verblijfplaatsen en het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden of sloopwerkzaamheden, houdt u rekening met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperioden van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de egel. De voortplantingsperiode van de *gewone dwergvleermuis* loopt globaal van half mei tot en met half juli. De overwinteringsperiode loopt globaal van 1 november tot en met 31 maart.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis												
Voortplantingsperiode												
Winterperiode												

De *ruige dwergvleermuis* plant zich niet in Nederland voort. De overwinteringsperiode van de ruige dwergvleermuis loopt globaal van 1 november tot en met 31 maart.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Ruige dwergvleermuis												
Voortplantingsperiode												
Winterperiode												

De kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperioden van de *egel* lopen globaal van 1 mei tot 31 augustus en van 1 november tot 1 april.

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Egel												
Voortplantingsperiode												
Winterperiode												

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

B.4 Compenserende maatregelen

6. Voor 15 februari 2022 heeft u 16 tijdelijke vleermuiskasten in de directe omgeving van het projectgebied geplaatst, zoals aangegeven in Bijlage 3 van het *Activiteitenplan renovatie complex 3610 te Kampen*, 23 december 2021 (kenmerk 18-129) .
7. De kasten zijn geschikt voor de gewone dwergvleermuis c.q. ruige dwergvleermuis en zijn op een geschikte plaats geplaatst, zoals beschreven in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.
8. De tijdelijke vleermuiskasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden. Als vastgesteld wordt dat de tijdelijke verblijfplaatsen wel door vleermuizen gebruikt worden, dienen de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient te gebeuren buiten de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en gebeurt door het afsluiten van de toegangen tot de tijdelijke verblijfplaatsen, bijvoorbeeld door het plaatsen van exclusion flaps.
9. In de directe omgeving van het projectgebied worden 4 voor egels geschikte kasten geplaatst van het type ZK EM Marterkast (Vivara Pro) of vergelijkbaar. De kasten worden geplaatst op beschutte plaatsen, bijvoorbeeld onder struiken, en desnoods bedekt met bladeren en takken.

10. In de periode 1 april – 15 mei wordt het te renoveren of slopen gebouw ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen. Alle mogelijke verblijfplaatsen worden 5 of meer dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door het afsluiten van de toegangen, gedeeltelijk met exclusion flaps of kokers. Daarbij is het noodzakelijk dat de werking regelmatig wordt gecontroleerd. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ecologische deskundige op het gebied van vleermuizen.
11. Minimaal 5 dagen (onder geschikte vliegomstandigheden) na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle wordt uitgevoerd door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen ($>10^{\circ}\text{C}$, wind max. 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De renovatiewerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
12. Direct voorafgaand aan het verwijderen van mogelijk leefgebied van de egel, voert de ecologisch deskundige een controle uit om te kijken of er nog egels in de te verwijderen beplanting aanwezig zijn. In het geval er egels in de beplanting aangetroffen worden, wordt de beplanting 2 meter rondom de aangetroffen verblijfplaats van de egel intact gelaten. Pas als vastgesteld wordt door de ecologisch deskundige dat de egel niet meer in de beplanting aanwezig is, mag de overgebleven beplanting verwijderd worden.
13. U realiseert 16 permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen zoals aangegeven in Bijlage 4 van het *Activiteitenplan renovatie complex 3610 te Kampen*, 23 december 2021 (kenmerk 18-129). De verblijfplaatsen bestaan uit 16 ingemetselde inbouwkasten van type VMPM1 of vergelijkbaar. Bij de plaatsing houdt u rekening met de vereisten uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (bijv. hoogte, oriëntatie e.d.). In het logboek (voorschrift 16) geeft u aan waar de permanente verblijfplaatsen zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.
14. Na voltooiing van de werkzaamheden realiseert u minstens 300 m² nieuw geschikt leefgebied voor de egel in de vorm van bijvoorbeeld struiken en dichte hagen met bloemstroken.

B.5 Overige zaken

15. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en egel.
16. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen hebben voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Kampen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Deltawonen is voornemens om complex 3610, bestaande uit 65 flatwoningen, te renoveren of te slopen. De woningen worden gerenoveerd door het treffen van energetische maatregelen. In onderstaande figuur (Figuur 1) is de locatie van het complex weergegeven.



Figuur 1. Complex 3610

C.2.2 Doel van het project

Renoveren of slopen en nieuwbouwen van de flatwoningen.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis van het verbod om deze opzettelijk te verstoren¹³ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁴ en voor de egel van het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen¹⁵

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 1 januari 2027.

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Activiteitenplan d.d. 23 december 2021;
- Notitie aanvullende informatie d.d. 21 juli 2022;
- Email egelkasten d.d. 29 november 2022;
- Asbestinventarisatie d.d. 13 juli 2018;
- Machtiging Ecogroen B.V. d.d. 10 april 2019.

Verder zijn de volgende onderzoeken bij de beoordeling betrokken:

- Kennisdocument ruige dwergvleermuis, BIJ12, juli 2017;
- Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12, juli 2017;
- Vleermuisprotocol 2021;
- Brochure soortenbescherming in Overijssel – Bunzing, egel, hermelijn en wezel, Veldman, Troost & Klink, februari 2021.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 23 december 2021 ontvangen. Op 21 juli 2022 is een aanvulling op de aanvraag aangeleverd.

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de ruige dwergvleermuis en de gewone dwergvleermuis en de brochure Soortenbescherming in Overijssel bij onze toetsing.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport "Activiteitenplan renovatie complex 3610 te Kampen" wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Inventarisatie beschermde soorten in projectgebied d.m.v. Quickscan natuurtoets, uitgevoerd d.d. 1 juni 2018;
- Nader onderzoek naar gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis conform vleermuisprotocol.

In het kader van het onderzoek in en rond het projectgebied zijn vier bezoeken aan het projectgebied uitgevoerd in de periode juni t/m september 2018 en twee bezoeken in de periode augustus t/m september 2020.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen vast te stellen van de onderzochte soorten. Wij zijn van oordeel dat de aangetroffen soorten overeenkomen met de beschermde soorten die in een appartementencomplex te verwachten zijn.

Tijdens het onderzoek zijn aan het complex de volgende verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, welke vermoedelijk zich in de spouwmuur of achter de boeiborden bevindt. Mogelijk wordt de aangetroffen verblijfplaats ook in beperkte mate – bij zacht winterweer – als winterverblijfplaats gebruikt.
- drie paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis, welke zich vermoedelijk in de spouwmuur bevinden en via open stootvoegen en overige gaten en kieren bereikbaar zijn. Mogelijk worden de aangetroffen verblijfplaatsen ook in beperkte mate – bij zacht winterweer – als winterverblijfplaats gebruikt.

Daarnaast zijn tijdens het vleermuisonderzoek in de beplanting rondom het appartementencomplex meerdere foeragerende egels aangetroffen. Op basis van deze waarnemingen, de geschiktheid van het terrein in de directe omgeving van het projectgebied en de ervaring van de ecologisch deskundige ter

plaatse wordt ingeschat dat er mogelijk meerdere verblijfplaatsen van egels in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn.

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden worden de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de drie paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vernield. Daarnaast worden bij sloop van het complex de mogelijke verblijfplaatsen van de egel vernield.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag en de aangevulde notitie, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de egel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Uitvoering van het ongeschikt maken buiten de kwetsbare perioden. De beste periodes voor uitvoering zijn april en begin september tot en met eind oktober (voorschrift 5).
- Het complex wordt circa één week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. Het ongeschikt maken voor vleermuizen gebeurt door open stootvoegen, ruimte nabij kozijnen en overige gaten en kieren te dichten met bijvoorbeeld rugvulling of spouwborstels en verspreid enkele vleermuisflappen te plaatsen om aanwezige vleermuizen de gelegenheid te geven de bebouwing te verlaten. In overleg met een ecologisch deskundige worden de exacte locaties van de te plaatsen vleermuisflappen bepaald. Hierdoor kunnen vleermuizen het gebouw verlaten, maar niet meer terugkeren (voorschrift 10).
- Voor het begin van de werkzaamheden wordt de beplanting rondom het complex verwijderd. Voorafgaand aan het verwijderen van de beplanting wordt eerst gecontroleerd door de ecologisch deskundige of er zich egels in de te verwijderen beplanting bevinden. Mocht dit het geval zijn, dan wordt de beplanting in een straal van 2 meter rondom de aangetroffen verblijfplaats van de egel intact gehouden en pas verwijderd nadat vastgesteld is dat er zich geen egels meer in de beplanting bevinden (voorschrift 12).
- Na het ongeschikt maken wordt minimaal 5 dagen met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (>10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Voorafgaand wordt (onder geschikte vliegomstandigheden) een uitvliegcheck uitgevoerd door de een ecologisch deskundige om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt te maken (voorschrift 11).
- Als tijdelijke voorzieningen worden 16 vleermuiskasten aan gebouwen in de directe omgeving van het projectgebied opgehangen. De kasten worden pas verwijderd nadat deze minimaal drie maanden gelijktijdig met de permanente voorzieningen aanwezig zijn geweest, waarbij alleen de actieve maanden april-oktober gelden. Als vastgesteld wordt dat de tijdelijke verblijfplaatsen wel door vleermuizen gebruikt worden, dienen de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient te gebeuren buiten de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en gebeurt door het afsluiten van de toegangen tot de tijdelijke verblijfplaatsen, bijvoorbeeld door het plaatsen van exclusion flaps (voorschrift 6, 8).
- Er worden in totaal 4 egelkasten van het type ZK EM Marterkast (Vivara Pro) of vergelijkbaar in de directe omgeving van het projectgebied. De kasten worden op beschutte locaties geplaatst en waar nodig afgedekt met takken of bladeren (voorschrift 9).
- Als permanente voorzieningen worden 16 vleermuiskasten (type VMPM1 of vergelijkbaar) in het appartementencomplex ingemetseld. De kasten worden ingemetseld in groepen van vier, waarbij de kasten binnen een groep onderling zullen worden geschakeld (voorschrift 13).
- Na afloop van de werkzaamheden wordt minimaal 300 m² nieuw geschikt leefgebied voor egels aangelegd, in de vorm van struiken en hagen, afgewisseld met bloemstroken (voorschrift 14).

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is recent als 'onbekend' beoordeeld¹⁶. De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de algemeenste vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van gewone dwergvleermuis niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

De landelijke staat van instandhouding van ruige dwergvleermuis is recent beoordeeld als 'matig ongunstig'¹⁷. De ruige dwergvleermuis is een wijdverspreide en een algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen in het najaar worden geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft waarschijnlijk te maken met de druk waaronder verblijfplaatsen staan. Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de ruige dwergvleermuis niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

De landelijke staat van instandhouding van de egel wordt als 'onbekend' beoordeeld, door het gebrek aan landelijke monitoring. Wel wordt ingeschat dat de populatie egels sinds 2010 weer licht aan het dalen is.¹⁸ Door de genomen maatregelen komt de functionaliteit van de leefomgeving van de egel niet in het geding. Afbreuk aan de gunstige instandhouding is niet aan de orde omdat te allen tijde ruim voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de renovatie of sloop van een appartementencomplex leiden tot het verstoren van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, tot het beschadigen of vernietigen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en tot het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de egel. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.5 tweede lid, artikel 3.5 vierde lid en artikel 3.10 eerste lid sub b van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie. De huidige appartementen zijn in een verouderde staat en toe aan renovatie. Door het realiseren van energetische maatregelen worden de gebouwen voorzien van een hoger energielabel en wordt de wijk duurzamer en milieuvriendelijker. Het achterwege blijven van renovatie is geen optie. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor zowel vleermuizen als egels worden alle nodige en mogelijke voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning is aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor vleermuizen en egels. Het renoveren van de appartementen vindt plaats in de ecologisch meest gunstige periode voor vleermuizen en egels en er worden zowel tijdelijke als permanente alternatieve verblijfplaatsen aangeboden.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

De renovatie dient ter uitwerking van afspraken die gemaakt zijn in het Convenant Energiebesparing Huursector. Afgesproken is dat in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld

¹⁶ Zoogdierverseniging, 2022, *Gewone dwergvleermuis*.

¹⁷ Zoogdierverseniging, 2022, *Ruige dwergvleermuis*

¹⁸ Zoogdierverseniging, 2022, *Egel*

energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Ook Woningstichting Deltawonen heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woning geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd. Na de werkzaamheden voldoen de woningen aan de huidige eisen voor woningen, gemiddeld wordt het energielabel verhoogd van E naar A.

Door voorgenomen werkzaamheden wordt asbest verwijderd. Asbest is momenteel aanwezig in o.a. de schouw in de woonkamers, panelen in kozijnen en vloerzeilen. Als dergelijke vernieuwingen uitblijven zijn er op wijkniveau negatieve effecten op volksgezondheid (gevaar door betonrot en gezondheidsschade door slechte, ongezonde huizen), leefbaarheid en sociale veiligheid (vervallen huizen, leegstand, krimp) te verwachten.

Daarnaast blijkt uit onderzoek van het RIVM¹⁹ dat de meeste meldingen van milieu-gerelateerde gezondheidsklachten afkomstig zijn van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de appartementen. Door de spouwmuur en het dak te isoleren ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁰ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²¹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C.3.2 Adviezen

C.3.2.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Kampen zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen. Zij hebben geen advies toegezonden.

¹⁹ RIVM rapport 2019-0132 (Dusseldorp et al., 2019)

²⁰ Art. 1.10, derde lid Wnb

²¹ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren²² en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²³ en om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de egel opzettelijk te beschadigen of te vernielen²⁴, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²² Art. 3.5, tweede lid Wnb

²³ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²⁴ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb